

Huvudman för Södertälje friskola
expedition@sodertaljefriskola.se

Rektor Leif Åhlin
leif.ahlin@sodertaljefriskola.se

Beslut

för Södertälje friskola i Södertälje kommun efter kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ett ämne de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektorn, givet situation med obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas de eventuella utvecklingsområden som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7–9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Södertälje friskola ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte skolan den 4–5 april 2017. Besöket genomfördes av utredare Malin Lundquist och Carina Nilsson. Intervjuer med lärare, rektor och elever genomfördes.

Södertälje friskola är en fristående skola i Södertälje kommun. Skolans huvudman utgörs av skolledningen. Södertälje friskola har 92 elever i årskurserna 7–9. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor har skolan 16 undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Av de undervisande lärarna är det 9 som saknar behörighet i ett eller flera ämnen som de undervisar i. Det framkommer att lärarna är organiserade i arbetslag och ämnesgrupper.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering avseende granskningens syfte fungerar väl.

Granskningen visar att rektor arbetar aktivt för att så långt som möjligt använda behöriga lärare för undervisningen. Det finns en medveten hållning vid annonsering och i tillsättning av tjänster. Lärare visar upp sina legitimationer vid nyanställning och rektor kontrollerar dess giltighet via Skolverket. Skolledningen stödjer och uppmuntrar på olika sätt obehöriga lärare att gå behörighetsgivande utbildningar. Detta genom att ge goda förutsättningar för att studera som till exempel minskad undervisningstid, ledighet vid utbildningsdagar och inläsningstid på arbetstid under utbildningen. Vidare framkommer att rektor fördelat lärarna i arbets- och ämneslag så att eleverna i mesta möjliga utsträckning får undervisning av behöriga lärare.

Granskningen visar att rektor skapar förutsättningar för att ge eleverna en undervisning som utgår från de nationella kunskapsmålen. Alla lärare på skolan deltar i olika pedagogiska möten utlagda i ett årskalendarium. Där diskuteras planeringar, bedömning, läromedel, läroplansbegrepp och ämnesövergripande arbeten. Samplaneringstillfällen är också schemalagda och äger rum en gång i veckan. Det framkommer att rektor begär in och följer upp alla lärares respektive planeringar och bedömningar. Syftet är att säkerställa att eleverna, oavhängigt eventuella lärarbyten, får en sammanhållen

undervisning med utgångspunkt i kunskapsmålen. På skolan finns tre ämnesgrupper där tre förstelärare har ett särskilt ansvar för att stödja sina kollegor, både obehöriga och behöriga, i sina respektive ämnen. Obehöriga lärare på skolan har också varsin utsedd behörig lärare som fungerar som vägledande kollega och samtalspartner i planeringsarbetet.

Det framkommer att rektorn strukturerat arbetet med betyg och bedömning på skolan. Forum för det arbetet är till exempel konferenser, studiedagar och ämnesgruppträffar. Sambedömningsdagar finns också inlagda i skolans årsplanering. Bedömning diskuteras i ämnesgrupperna var fjärde vecka. Rektorn följer upp och ger återkoppling på diskussionerna. Nationella prov bedöms gemensamt och behörig lärare har ett övergripande ansvar i arbetet med bedömning av elevernas kunskaper. På skolan pågår också en kontinuerlig diskussion kring bedömning i samband med att lärarna samplanerar sina ämnen. Under skolans kompetensutvecklingsdagar har det varit fokus på bedömningsfrågor.

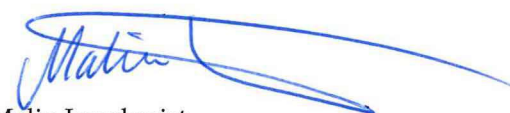
Sammanfattningsvis har Skolinspektionens granskning inte visat annat än att det granskade området fungerar väl. Därmed avslutas kvalitetsgranskningen.

I ärendets slutliga handläggning har jurist Åsa Lindbäck deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Malin Lundquist
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165**) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (2010/11:20) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.